ДИСКУРСОЛОГІЯ. ПРАГМАЛІНГВІСТИКА

УДК 811.16:81'37

І. А. Аскерова

ЕМОЦІОКОНЦЕПТ РЕВНОЩІ: ДИСКУРСИВНО-СЦЕНАРНА АКТУАЛІЗАЦІЯ ТА КОНЦЕПТОСФЕРНІ ЗВ'ЯЗКИ (на матеріалі творів О. Кобилянської і Л. Костенко)

У статті досліджено репрезентацію ревнощів в українському художньому дискурсі на матеріалі повісті О. Кобилянської В неділю рано зілля копала *та історичного роману у віршах Л. Костенко* Маруся Чурай. *Актуальність розвідки зумовлена потребою в поглибленому вивченні дискурсивного функціонування складних емоцій та взаємодії емоціоконцептів. Реконструйовано семантично релевантні фази ревнивого сценарію, виявлено специфіку його розгортання в чоловічій та жіночій сюжетно-емоційних лініях і встановлено системні зв'язки РЕВНОЩІВ з іншими емоціоконцептами, що формують кластерну структуру відповідного фрагмента емоціоконцептосфери.*

Ключові слова: *емоціоконцепт РЕВНОЩІ, концептосфера, емоціоконцептний кластер, художній дискурс, лінгвокультура.*

Askerova, I. Emotion concept JEALOUSY: discursive-scenario actualization and conceptospheric relations (based on the works of O. Kobylianska and L. Kostenko). *The article examines the emotion concept JEALOUSY in Ukrainian literary discourse on the basis of Olha Kobylianska's novella* On Sunday Morning She Gathered Herbs *and Lina Kostenko's verse novel* Marusia Churai. *The relevance of the study is determined by the need to investigate emotion concepts through their discursive actualization and systemic relations within the conceptual sphere. The aim is to identify the specific features of the discursive-scenario actualization of JEALOUSY and to establish its principal conceptospheric relations within the folklore-ballad model of betrayed love. The study reconstructs semantically relevant phases of the jealousy scenario, identifies markers of its explicit and implicit actualization, and distinguishes relations with other emotion concepts from links with scenario and axiologically significant concepts. The analysis shows that JEALOUSY is actualized through a recurrent scenario involving a threat to the exclusivity of a love relationship, the recognition of betrayal, an affective response, and its consequences. The focus is not on reproducing the plot sequence, but on identifying semantically relevant phases of the emotional scenario. JEALOUSY systematically interacts with LOVE, ANGER, HATRED, OFFENCE, and DESPAIR, while BETRAYAL, RIVALRY, HUMILIATION, and REVENGE function as important scenario and axiological nodes. The results demonstrate that the meaning of JEALOUSY emerges from a network*

CC BY NC

https://doi.org/10.34142/23127546.2026.65.13

of emotional, causal, evaluative, associative, and scenario relations and can therefore be reconstructed even where the emotion is not directly named. The folklore-ballad model of betrayed love provides a culturally marked framework in which jealousy is associated with violated fidelity, emotional suffering, moral responsibility, and the destructive consequences of a love bond. The study confirms the value of combining discursive-scenario and semantic-cognitive analysis and contributes to understanding JEALOUSY within the Ukrainian emotion conceptosphere.

Keywords: *emotion concept JEALOUSY, conceptosphere, emotion-concept cluster, literary discourse, linguoculture.*

Вступ

Ревнощі належать до тих психоемоційних феноменів, які, попри їх очевидну значущість для міжособистісної взаємодії та емоційного досвіду людини, досі не дістали належного лінгвістичного осмислення. Особливо виразно це виявляється тоді, коли йдеться про способи їх мовної концептуалізації: порівняно обмежений інвентар засобів прямого позначення не відтворює всього смислового комплексу, пов'язаного з ревнивим переживанням. Звідси випливає доцільність звернення до дискурсу, передусім художнього, який дає змогу простежити мовне розгортання ревнивого сценарію, його взаємодію з іншими емоційними смислами та роль тих складників любовного конфлікту, що визначають семантику й спрямованість відповідної афективної реакції. Така перспектива істотно розширює можливості реконструкції емоціоконцепту РЕВНОЩІ за межами його експліцитної номінації.

Теоретичну основу розвідки становлять праці з когнітивної лінгвістики, лінгвоконцептології, лінгвістики емоцій та інших актуальних напрямів сучасного мовознавства (Вільчинська, 2014; Воробйова, 2011; Голубовська, 2016; Приходько, 2008; Сліпецька, 2017; Шевченко, 2018, 2024 та ін.), у яких висвітлюються різні аспекти мовної концептуалізації психоемоційних феноменів та функціонування концептів у системі мовних і дискурсивних зв'язків.

Об'єктом дослідження є емоціоконцепт РЕВНОЩІ в українському художньому дискурсі, а предметом – мовно-дискурсивні особливості його сценарної актуалізації та закономірності взаємодії з іншими емоційними й сценарно-аксіологічними структурами. *Матеріалом* аналізу слугує повість О. Кобилянської *В неділю рано зілля копала* та історичний роман у віршах Л. Костенко *Маруся Чурай*.

Мета статті полягає у з'ясуванні особливостей дискурсивно-сценарної актуалізації РЕВНОЩІВ та визначенні характеру їхніх основних зв'язків в аналізованих творах. Для її досягнення передбачено реконструювати семантично релевантні фази ревнивого сценарію; виявити засоби прямого й непрямого мовного вираження відповідного емоційного змісту; встановити регулярні взаємодії з іншими емоційними структурами; розмежувати власне емоційні кластери та сценарно-аксіологічні складники любовного конфлікту.

Методи дослідження

Методологічну основу розвідки становить поєднання семантико-когнітивного та лінгвокультурологічного підходів, що відповідає характеру досліджуваного явища. РЕВНОЩІ розглядаються тут, з одного боку, як емоціоконцепт, зміст якого формується й виявляється у зв'язках з іншими концептами, а з іншого – як культурно зумовлений спосіб осмислення емоційного досвіду, що набуває конкретного втілення в художньому дискурсі. Відповідно, аналіз передбачає врахування семантичних, причинно-наслідкових, асоціативних, оцінних, сценарних тощо. відношень, у які входять РЕВНОЩІ, а також тих культурних уявлень про кохання, вірність, зраду, провину й відповідальність, що лежать у підґрунті фольклорно-баладної моделі зрадженого кохання.

Дискурсивно-сценарний аналіз спрямований на виокремлення не самої фабульної послідовності, а семантично значущих фаз, у яких формуються й змінюються мовні характеристики ревнивого стану. Їх подальший семантико-когнітивний розгляд дає змогу встановити регулярні взаємодії РЕВНОЩІВ з іншими емоційними структурами та простежити їхню кластерну організацію. Контекстуально-семантичний й інтерпретаційний аналіз використано для виявлення непрямої вербалізації емоції – через лексичне оточення, оцінну семантику, синтаксичні конструкції, контекстуальні смисли, а також мовленнєву поведінку персонажів.

Виклад основного матеріалу

Особливе місце в українському художньому дискурсі ревнощів посідає повість О. Кобилянської *В неділю рано зілля копала* (1908–1909) та роман у віршах Л. Костенко *Маруся Чурай* (1979). Попри часову

віддаленість цих творів і істотні відмінності їхньої поетики, в обох випадках маємо звернення до спільної культурної моделі зрадженого кохання, у межах якої порушення вірності набуває виразного особистісного та морально-ціннісного змісту. Ідеться, таким чином, про таку матрицю любовного конфлікту, де індивідуальне переживання зради співвідноситься з усталеними в українській культурі уявленнями про вірність, провину, відповідальність. У цьому плані РЕВНОЩІ постають як один із центральних емоціоконцептів відповідного смислового комплексу. З одного боку, їхній зміст формується у взаємодії з КОХАННЯМ, ОБРАЗОЮ, ГНІВОМ, НЕНАВИСТЮ, РОЗПАЧЕМ та іншими емоційними станами; з іншого – характер ревнивого переживання істотно визначається його сценарними й аксіологічними зв'язками зі ЗРАДОЮ, СУПЕРНИЦТВОМ, ПРИНИЖЕННЯМ, ПОМСТОЮ. Саме таке поєднання емоційних і неемоційних складників дає підстави розглядати РЕВНОЩІ як вузловий елемент ширшої концептосферної системи, у межах якої індивідуально-авторське бачення любовного конфлікту співвідноситься з виробленими в українській культурі способами осмислення кохання, вірності, зради, провини та моральної відповідальності.

Дискурсивно-сценарна організація ревнощів. У повісті О. Кобилянської *В неділю рано зілля копала* художня репрезентація ревнощів розгортається у двох гендерно маркованих суб'єктних площинах, кожна з яких має власну конфігурацію любовного трикутника. Чоловічий сценарій репрезентує трикутник *Раду – Мавра – мадярського боярина:* підозра Раду в невірності дружини поступово переходить у гнів, агресію, прагнення покарати та відновити порушену честь. Жіноча лінія пов'язана з *Тетяною, Грицем* і *Насткою*: кохання Тетяни опиняється під загрозою через появу суперниці, усвідомлення невірності та втрату очікуваної винятковості стосунків. Близька за своєю структурою модель постає і в романі, і у віршах Л. Костенко *Маруся Чурай*, де взаємини *Марусі, Гриця Бобренка* та *Галі Вишняківни* розгортаються навколо тієї самої смислової осі – кохання, зради, втрати довіри й трагічного завершення любовної колізії.

У чоловічому суб'єктному плані ревнощі Раду виникають як безпосередня реакція на зовнішність новонародженого сина, яку герой сприймає як свідчення подружньої невірності Маври: *Батько, побачивши, що дитина напрочуд біла вдалася, накинувся на нещасливу*

матір з лайкою, погрозою і бійкою за зраду (Кобилянська, 2023: 7). Перехід від підозри до звинувачення майже не містить фази сумніву: ситуація відразу категоризується як зрада, а ревниве переживання набуває агресивно-дієвого характеру: *Ні, вбити…! – сичав Раду. – Вбити!* (Кобилянська, 2023: 11); *Гинь, суко…* (Кобилянська, 2023: 8). Подальше розгортання сценарію визначається тим, що гадана невірність осмислюється суб'єктом ревнивого переживання вже не тільки як особиста кривда, а як порушення усталеного порядку й власного статусу в громаді. Приватний конфлікт у такий спосіб переходить у соціально-аксіологічну площину: зрада пов'язується з утратою честі, приниженням і необхідністю відновити порушений порядок. Відповідно змінюється й характер реакції – від особистого афекту до публічно заявленої вимоги покарання: *Мусив з своєю Маврою розлучатися, виходу не було. Кара за зраду, особливо ж у жінок, а тим більше у жінок старшин, мусила завше відбуватися* (Кобилянська, 2023: 19). Прикметно, що громада при цьому стає на бік чоловіка, а вчинок Маври трактує як ганьбу для всього табору: *…тим часом цигани-чоловіки ставали чи не всі по стороні зрадженого мужа-старшини: обезчестила цілу громаду чистої циганської крові вже першим сином, бодай би до рання не дочекала – гомоніли і проклинали водно за роз'яреним батьком і проводирем* (Кобилянська, 2023: 7).

Отже, чоловічий сценарій ревнощів в аналізованому творі розгортається за такою послідовністю: підозра у зраді → звинувачення → агресивна реакція → суспільне утвердження провини → розрив сімейного зв'язку.

Інший характер має дискурсивно-сценарне розгортання ревнощів у любовному трикутнику *Гриць – Настка – Тетяна*. Вихідною передумовою конфлікту тут стає невизначеність вибору Гриця, причому сама можливість такого вибору набуває емоційної значущості ще до того, як ревнощі дістають відкритого вияву. Показово, що в мовленні обох дівчат уже на цьому етапі проступає одна й та сама ціннісна настанова – кохання мислиться як почуття, що передбачає винятковість і не допускає суперництва. У Тетяни ця настанова виражена в лаконічній і водночас категоричній формулі самоствердження: *Я не для каждого* (Кобилянська, 2023: 128). В іншій мовній формі той самий смисл виявляється в репліці Настки: *– Але знай!.. – додала, і раптом її сині очі замерехтіли. – Настку не покинеш. Настку не здуриш*

(Кобилянська, 2023: 173). Категоричність заперечних конструкцій *не покинеш, не здуриш* істотна тут не сама по собі: стверджуючи вимогу вірності, вони водночас уводять у дискурс саму можливість її порушення. Таким чином, ще до безпосередньої актуалізації ревнощів у мовленні обох героїнь формується той смисловий ґрунт, на якому подальша невизначеність Грицевого вибору набуває характеру емоційного конфлікту.

Цій настанові на винятковість кохання протистоїть внутрішня роздвоєність Гриця, яка й стає сценарною передумовою конфлікту. У тексті вона послідовно закріплена мотивом «*двох душ*» (Кобилянська, 2023: 66, 173, 200, 243, 244) та характеристикою «*чудної непостійної вдачі*» (Кобилянська, 2023: 168). Його вагання вербалізується у формулі *Жаль одну покидати, а шкода і другу лишати* (Кобилянська, 2023: 134), тоді як відповідальність за розв'язання любовної колізії фактично переноситься на самих дівчат або на долю: *Нехай самі між собою зроблять лад* (Кобилянська, 2023: 173); *Зрештою, бог знає, котра мені суджена. І котра буде, то буде* (Кобилянська, 2023: 133).

Аналогічне сценарне підґрунтя в романі Л. Костенко формує мотив внутрішньої роздвоєності Гриця Бобренка. Його становище між двома жінками послідовно вербалізується через лексеми й конструкції із семантикою подвійності, невизначеності та неможливості вибору: *сватав ту, а в тої опинився* (Костенко, 2024: 21); *була чорнява та білява. / Смалив до двох, то й попалив халяви* (Костенко, 2024: 22); *У тебе, сину, серце розчахнулось. А треба якось вибрати одну* (Костенко, 2024: 95); *Не служать очі на таке дивиться, щоб так двоїлась хлопцеві душа!* (Костенко, 2024: 66). Найвиразніше цей мотив концентрується у вислові «*щось в душі двоїлося йому*»: *Грицько ж, він міряв не тією міркою. / В житті шукав дорогу не пряму. / Він народився під такою зіркою, / що щось в душі двоїлося йому* (Костенко, 2024: 25). Повторювані номінації *до двох, вибрати одну, серце розчахнулось, душа двоїлась* утворюють семантичний ряд, який закріплює невизначеність вибору як стійку ознаку поведінки об'єкта ревнивого переживання і водночас створює сценарну основу любовного конфлікту. Ця семантика виходить за межі власне любовної ситуації й співвідноситься із загальною ціннісною непослідовністю Гриця: *Від того кидавсь берега до того. / Любив достаток і любив пісні. / Це як, скажімо, вірувати в Бога / і продавати душу сатані* (Костенко, 2024: 25); *Він посідає*

греблі і поля, у церкву ходить майже щосуботи. Хто – за Богдана, хто – за короля. А він – за тих, которії не проти (Костенко, 2024: 69). Просторова опозиція *від того берега до того*, поєднання значеннєво несумісних цінностей та формула *за тих, которії не проти* поглиблюють мотив несталості й компромісного вибору. На цьому тлі принципово іншою є позиція Марусі, для якої кохання не припускає внутрішнього поділу: *Я зроду не співала на два криласи, мені було це важко зрозуміть* (Костенко, 2024: 105).

Таким чином, у жіночих лініях сценарій ревнощів вибудовується за такою схемою: ціннісно значуще кохання → загроза його винятковості → усвідомлення зради й вибору іншої → ревниве переживання → страждання та розпач → афективна дезорганізація → трагічна розв'язка. Порівняно зі сценарієм Раду ця модель відрізняється передусім спрямованістю афекту: у чоловічій лінії ревнощі майже відразу перетворюються на зовнішню агресивну реакцію, тоді як у жіночій триваліше розгортаються як внутрішнє переживання втрати, зради й руйнування очікуваної взаємності. Водночас варто наголосити, що виявлена відмінність стосується саме аналізованих творів; питання про її ширшу типологічну значущість потребує залучення ширшого корпусу художніх текстів.

Реконструкція сценаріїв ревнивого переживання дає підстави виокремити спільний для чоловічого й обох жіночих сценаріїв переломний вузол – ЗРАДУ. Саме її усвідомлення змінює подальший перебіг емоційного стану: очікування вірності та взаємності втрачає підставу, а ревнощі набувають нового емоційного й поведінкового спрямування. Так, у свідомості Раду зрада постає як уже сформована й безсумнівна інтерпретація ситуації, у межах якої гадана невірність Маври поєднується зі смислом особистого приниження: *Її серце брехливе. Як її брав... впевняла, що любила, а пізніше* ***зрадила*** *його... Та ще й поза громадою. І вже він догадується з ким...* (с. 16). Семантика зради далі безпосередньо пов'язується з помстою та усуненням Маври: *Щоб лиш пімста була, щоб з очей пішла. Жива чи мертва – байдуже* (Кобилянська, 2023: 16); ***Зрадила*** *його.* ***Зрадила****… Уб'є* (Кобилянська, 2023: 18). Повтор дієслова *зрадила* закріплює цей смисл як причинну домінанту афективної реакції, що дістає подальше номінативне увиразнення в наскрізному означенні Маври як *зрадниці*: *– Оце раз другий тому... А оце й раз третій тому, хто усуне мені за два дні* ***зрадницю***

з очей… (с. 10); – ***Зрадниця*** *вона чільна, бодай би до рання не діждала!* (Кобилянська, 2023: 11); – *Се третій раз тому, хто увільнить мене яким-будь способом за чотири дні від* ***проклятої зрадниці*** (Кобилянська, 2023: 14); *Нечувана річ між циганами, щоб жінка підіймала руку на чоловіка, та ще і мати Маври!* ***Зрадниці тої!*** (Кобилянська, 2023: 15); *Але він їх усіх навчить. Усіх. Старих і молодих.* ***Зрадницю*** *ще і боронити?* (Кобилянська, 2023: 15).

У лінії Тетяни ЗРАДА так само отримує пряму й повторювану вербалізацію: *Мамо, Гриць мене покинув,* ***зрадив*** (Кобилянська, 2023: 218); *Бере другу.* ***Зрадив*** *мене!* (Кобилянська, 2023: 219); *Я його вірно любила… його одного; він мене* ***зрадив*** (Кобилянська, 2023: 221).

У романі Л. Костенко причинна й аксіологічна роль ЗРАДИ окреслена не менш виразно: *Не треба забувати, / хто кого* ***зрадив****, хто кого терзав* (Костенко, 2024: 32); *Чурай Маруся винна ув одному: вчинила злочин в розпачі страшному. Вчинивши зло, вона не є злочинна, бо тільки* ***зрада*** *є тому причина* (Костенко, 2024: 133); *Такої* ***кривди*** *парубок накоїв, / що не могло це скінчитись добром* (Костенко, 2024: 31). Відповідно зрада осмислюється тут не як побічна, маргінальна обставина любовного конфлікту, а як його причина й предмет моральної оцінки, що особливо виразно виявляється в судовому дискурсі: *Ця дівчина… Обличчя, як з ікон. І ви її збираєтесь карати?! А що, як інший вибрати закон – не з боку вбивства, а із боку* ***зради?*** (Костенко, 2024: 27). Для самої Марусі цей учинок має вже безпосередній емоційний вимір: *Я рада. І що мене найбільше веселить – коли так душу випалила* ***зрада****, то вже душа так наче й не болить* (Костенко, 2024: 53). Образ *випаленої душі* переводить смисл зради з площини вчинку в площину його внутрішніх, майже незворотних наслідків.

Показово, що ЗРАДА стає предметом рефлексії й самого Гриця: *Я* ***зрадив****, так. Але це біль чи злочин? Скажу всю правду, ми тепер одні. Кому з нас гірше? Я одводжу очі, а ти у вічі дивишся мені* (Костенко, 2024: 108); *І що найтяжче: мука моя марна, бо* ***зрада*** *– діло темне і брудне. А ти – це ти. Ти і у стражданні гарна. Ти можеш навіть пожаліть мене* (Костенко, 2024: 108). Пряме визнання зради поєднується тут із намаганням осмислити власний учинок у ширшій перспективі людської несталості: *Життя – така велика ковзаниця. Кому вдалось, не падавши, пройти?* (Костенко, 2024: 109). Подібне зміщення від особистої провини до загальної моделі поведінки простежується

й у колективному мовленні: *А хто із нас, як кажуть, без гріха?* (Костенко, 2024: 21); *Загомоніли люди, закивали, – / що там казати, всі парубкували* (Костенко, 2024: 22).

Варто зауважити, що загальний ціннісний вектор роману переносить осмислення зради з площини приватної любовної колізії в ширший етичний вимір. Пор.: *Чужа душа – то тихе море сліз. / Плювати в неї – гріх тяжкий, не можна* (Костенко, 2024: 25); *Ну, є ж про* ***зраду*** *там які статті? Не всяка ж кара має буть незбожна* (Костенко, 2024: 28); *Що ж це виходить –* ***Зрадити*** *в житті / державу – злочин, а людину – можна?!* (Костенко, 2024: 28).

Отже, в обох аналізованих творах ЗРАДА становить один із ключових сценарно-аксіологічних вузлів ревнощів: порушуючи очікувану взаємність і винятковість кохання, вона змінює подальший перебіг емоційного сценарію та зумовлює зв'язки РЕВНОЩІВ з іншими емоційними структурами. Не будучи емоціоконцептом, ЗРАДА водночас істотно формує смисловий контекст, у межах якого ці зв'язки набувають розвитку.

Емоціоконцепт РЕВНОЩІ в системі концептосферних зв'язків. Здійснений аналіз сценарного розгортання ревнощів засвідчив, що їхній зміст у досліджуваних текстах формується у тісній взаємодії із суміжними психічними станами, а саме із коханням, гнівом, ненавистю, образою, розпачем та іншими емоційними смислами, що закономірно включаються в різні ланки ревнивого сценарію, конкретизуючи його причини, інтенсивність, спрямованість і наслідки. Повторюваність таких поєднань дає змогу говорити не про ситуативну співактуалізацію емоцій, а про відносно стійкі відношення між відповідними емоціоконцептами. У цьому плані доцільним видається введення до понятєвого апарату дослідження терміна *емоціоконцептний кластер* (ЕК), під яким розуміємо відносно стійке угруповання взаємопов'язаних емоційних концептів, що формується навколо вузлового компонента на основі регулярних семантико-когнітивних, асоціативних, причинно-наслідкових, оцінних і сценарних відношень. Істотним тут є те, що йдеться не про будь-яку тематичну близькість емоційних смислів, а про їхню закономірну взаємодію в типових дискурсивних контекстах, унаслідок чого один емоціоконцепт виявляється через інший, уточнює його зміст або входить із ним у спільну сценарну конфігурацію. Саме з цього погляду РЕВНОЩІ можуть

бути визначені як вузловий емоціоконцепт відповідного фрагмента емоціоконцептосфери, довкола якого групуються найбільш регулярні й семантично значущі зв'язки. Нижче розглянемо ті з них, що найбільш послідовно відтворюються в аналізованих текстах і визначають основні напрями концептуальної взаємодії РЕВНОЩІВ.

ЕК РЕВНОЩІ – КОХАННЯ. Одним із найстійкіших в аналізованих емоціоконтекстах є зв'язок РЕВНОЩІВ із КОХАННЯМ, зумовлений високою ціннісною значущістю об'єкта любовної прив'язаності та очікуванням взаємності, вірності й винятковості стосунків. Поява суперника або суперниці стає емоційно значущою тією мірою, якою сприймається як загроза цій винятковості. Відповідно, КОХАННЯ в аналізованих любовних сюжетах постає ціннісно-емоційною передумовою РЕВНОЩІВ, визначаючи саму можливість і характер їх виникнення.

У повісті О. Кобилянської взаємодія цих емоціоконцептів ґрунтується на послідовно відтворюваному уявленні про неподільність кохання. Мавра застерігає Тетяну: *стережися* ***любові!*** (Кобилянська, 2023: 94); *стережися, Тетяно! Бо хто, донько,* ***любить****, той не раз і губить* (Кобилянська, 2023: 124). У зверненні до Гриця ця настанова конкретизується як вимога однозначного любовного вибору: *Чи не двох ти* ***любиш****? … **Не люби** двох, сину… розколеш долю свою* (Кобилянська, 2023: 202). Ту саму ціннісну норму формулює Андронаті: *Одну* ***люби****, синку… Одну* ***люби****, та щиро* (Кобилянська, 2023: 134); *Одну, та щиро* ***любити****, двох не голубити. Воно потягає гріх за собою* (Кобилянська, 2023: 136). У наведених контекстах КОХАННЯ послідовно співвідноситься з вірністю та неподільністю, тоді як його спрямованість на двох осмислюється як порушення належного порядку й передумова конфлікту та страждання: *І Раду свого лютого* ***любила****, і мадьярського боярина* ***любила****, а сама одна осталася…* (Кобилянська, 2023: 134).

Найвиразніше зв'язок КОХАННЯ і РЕВНОЩІВ простежується в мовленні Тетяни. Запевненню Гриця *Нікого ще так щиро* ***не любив****, як тебе… Тебе одну на світі* (Кобилянська, 2023: 145) відповідають її тривожні питання й сумніви: *А як перестанеш любити?* (Кобилянська, 2023: 146); *Вагаюсь, чи вірно ти* ***любиш****. О Грицю, – молить вона і глядить на нього великими очима, – не обманюй мене! Ти – ти* ***не любиш*** *так, як я. Все вагаєшся* (Кобилянська, 2023: 150-152). У межах одного емоційного контексту лексика кохання поєднується

із семантикою недовіри, непевності, можливої втрати, що засвідчує перехід від ціннісної значущості об'єкта любовної прив'язаності до переживання загрози його емоційного віддалення та / або втрати.

Інтенсивність любовної прив'язаності Тетяни вербалізується повторюваними лексемами ***любити / любов*** та висловленнями, що передають виняткову зосередженість суб'єкта ревнивого переживання на об'єкті: *Я утопилася в тобі, других вже не знаю, те серце вже не в моїх грудях – в тобі опинилося, душа… за тобою волічеться* (Кобилянська, 2023: 150); *Я* ***люблю*** *тебе, сам знаєш, як нікого на світі* (Кобилянська, 2023: 152). І після усвідомлення зради саме кохання залишається для неї основною точкою самоосмислення: *– Ні, татку, я не починяла, злого не робила. Гриця лиш* ***любила…*** (Кобилянська, 2023: 215); *– Я лише* ***любила***, ***любила****, татку!* (Кобилянська, 2023: 215–216).

Аналогічний зв'язок простежується в романі Л. Костенко. Почуття Марусі характеризується тривалістю та вірністю: *Але ж Маруся так його чекала, / такі літа одна перебула! / Нікому ні руки не шлюбувала, / ані на кого й оком не вела* (Костенко, 2024: 24); *Чи й ти, не знаю,* ***любиш*** *так мене. А я вже, Грицю, їден дух з тобою* (Костенко, 2024:80); *Я – навіжена. Я – дитя любові. Мені без неї білий світ глевкий* ((Костенко, 2024: 63); *Мене потрібно любити* (Костенко, 2024: 71). КОХАННЯ в аналізованому тексті набуває виразної аксіологічної значущості й осмислюється як безумовна цінність: ***Любов*** *– це, люди, діло неосудне. / По всі віки. Во вік віків. Амінь* (Костенко, 2024: 29); *У цій* ***любові*** *щось було священне, таке, чого не можна осквернить* (Костенко, 2024:76).

Виняткову цінність цього почуття увиразнює протиставлення: *Моя* ***любов*** *чолом сягала неба, а Гриць ходив ногами по землі* (Костенко, 2024: 63). Після зради його семантика змінюється: любов постає вже в поєднанні з болем, гіркотою та відчуттям внутрішнього спустошення: *…моя* ***любов****, прогіркла й перестояна вже скоро душу випалить мені… Я ж так боялась підлості і бруду!* (Костенко, 2024: 67); *Моє життя – руйновище* ***любові****, де вже ніякий цвіт не процвіте* (Костенко, 2024: 208).

Отже, у кластері РЕВНОЩІ – КОХАННЯ взаємодія емоціоконцептів ґрунтується на високій цінності об'єкта любовної прив'язаності та очікуванні взаємності, вірності й винятковості. Порушення цих очікувань не усуває КОХАННЯ, а включає його в складну конфігурацію з ревнивим переживанням, недовірою, болем і страхом втрати.

ЕК РЕВНОЩІ – ГНІВ / НЕНАВИСТЬ. Інший стійкий кластерний зв'язок утворюють РЕВНОЩІ, ГНІВ і НЕНАВИСТЬ. У цьому разі близькість емоціоконцептів засвідчується регулярною співактуалізацією ревнивого переживання з номінаціями агресивних емоційних станів та мовними маркерами зовнішньо спрямованої реакції.

Найпослідовніше цей зв'язок реалізується в лінії Раду: *…накинувся на нещасливу матір з лайкою, погрозою і бійкою за зраду* (Кобилянська, 2023: 7); *бачив в душі лють Раду* (Кобилянська, 2023: 27). Лексеми *лють*, а також позначення агресивних дій і мовленнєвої поведінки – *лайка, погроза, бійка* – формують виразний гнівно-агресивний компонент ревнивого афекту. До нього прилягають ОБРАЗА й прагнення помсти: *…кипів з обиди і жажди за помстою* (Кобилянська, 2023: 7). У чоловічому сценарії переживання гаданої невірності тим самим набуває виразно зовнішньої спрямованості: ГНІВ стає емоційною ланкою, що переводить ревниву реакцію в площину агресії та покарання.

У лінії Тетяни НЕНАВИСТЬ також виникає в межах ревнивого афекту, однак не становить його тривалого емоційного тла: «*…крикнула нараз диким голосом, скипілим з раптової ненависті…*» (Кобилянська, 2023: 217). Означення *раптова* фіксує короткочасність цього стану. Ненависть тут безпосередньо сусідить із розпукою та втратою емоційної рівноваги – «*мов не тямлячись з розпуки*», «*розреготалася*» – і постає як гострий афективний спалах у структурі страждання.

Таким чином, зв'язок РЕВНОЩІ – ГНІВ / НЕНАВИСТЬ має в аналізованих текстах різну конфігурацію: у чоловічій лінії гнів є стійким і зовнішньо спрямованим компонентом ревнивого переживання, тоді як у жіночій ненависть актуалізується ситуативно, як короткочасна реакція на гостре переживання зради.

ЕК РЕВНОЩІ – ОБРАЗА. Окремий емоціоконцептний зв'язок становить взаємодія РЕВНОЩІВ з ОБРАЗОЮ. У сценарії Раду образа виникає на ґрунті не лише гаданої подружньої невірності, а й переживання приниження та порушення власного соціального статусу, про що йшлося вище. Авторська ремарка «*кипів з обиди і жажди за помстою*» (Кобилянська, 2023: 7) безпосередньо фіксує образу в структурі ревнивого афекту й поєднує її з прагненням відплати. Аксіологічні підстави цього переживання виразно виявляються в мовленні суб'єкта ревнивого переживання: *Ти гадала вийти за мене і відтак навести сором на мене і цілу мою громаду?* (Кобилянська,

2023: 8); *Проклята! Зрадила. Його зрадила. Першого старшину між циганськими громадами зрадила* (Кобилянська, 2023: 16).

Варто зауважити, що власне емоційним компонентом цього кластера є ОБРАЗА, тоді як приниження, осоромлення й порушення честі належать до тих аксіологічно значущих обставин, у яких вона виникає й набуває особливої гостроти. Таке розмежування дає змогу відділити емоційний стан від ситуаційних чинників, що його зумовлюють: ПРИНИЖЕННЯ не входить до емоціоконцептного кластера, проте в ревнивому сценарії воно мотивує ОБРАЗУ, яка, взаємодіючи з ГНІВОМ, посилює спрямованість переживання на агресивну реакцію й покарання.

ЕК РЕВНОЩІ – РОЗПАЧ. Одним із найвагоміших у досліджуваних текстах є зв'язок РЕВНОЩІВ із РОЗПАЧЕМ, через який особливо виразно розкривається болісно-деструктивний вимір ревнощів. Якщо ГНІВ і НЕНАВИСТЬ тяжіють переважно до зовнішньо спрямованого вияву афекту, то РОЗПАЧ пов'язаний із переживанням втрати й безвиході, руйнуванням очікуваної взаємності та усвідомленням неможливості повернення до попереднього емоційного стану. Показово, що цей зв'язок не лише випливає з логіки самого емоційного сценарію, а й має виразне мовне закріплення: у текстах функціонують прямі номінації *розпука / розпач* та їхні похідні, а також лексеми *жаль, горе, смуток* і дієслівні позначення гострого страждання.

У сценарії Раду болісно-деструктивний вимір переживання не набуває провідного значення, однак співіснує з агресивним вектором афекту й становить один зі складників ревнивого стану: *І він в тих думках і з тим почуттям* ***жалю*** *і зависті сходив неначе з розуму* (Кобилянська, 2023: 19). Тут поєднання *жалю* із *завистю* – контекстуальним позначенням ревнивого переживання – фіксує суміщення агресивного й страждального емоційних модусів. Аналогічна семантика поглиблюється в образному оформленні музичного супроводу: *Голос скрипки… болем розритої і пімстою спрагненої душі… роз'ятрював* (Кобилянська, 2023: 18); *Плакали скрипки, дзвеніли цимбали, дрижали сопілки…*; *Зойком тріпоталася скрипка, жаліли цимбали…* (Кобилянська, 2023: 18). Дієслова *плакали, жаліли*, іменник *зойк*, метафоричне словосполучення *болем розритої душі* утворюють стійкий лексико-образний ряд страждання, який супроводжує ревниву ситуацію і засвідчує її внутрішню неоднорідність.

Найвиразніше зв'язок РЕВНОЩІ – РОЗПАЧ мовно реалізується в емоціоконтекстах, пов'язаних із Тетяною, пор.: – *Ні, татку,* – *обізвалася врешті Тетяна, звертаючи до старого своє побіліле, мов замертвіле, лице, стискаючи з невимовним* ***жалем*** *його коліна. … – О, о, о!* – ***простогнала*** *Тетяна, мов підстрелена, все ще клячачи, і притиснула лице до дідових колін. – О, о, о!..* (Кобилянська, 2023: 215-216); – *Ні, татку!* – *кличе, як перше, Тетяна з* ***розпучливо-впевняючим*** *голосом, і знов обнімає з невимовним* ***жалем****-покорою дідові коліна… – Ні, татку, не кажіть сього. Се не може бути... Ми ще ось... недавно тут у лісі,* – ***захлипала****,* – *стрічались… – І він... ще цілував. Се не може бути, неправда; він другу не бере... він мене любить. Я не починила!..* – *крикнула з* ***розпукою****. – Я лише любила, любила, татку! …* – ***хлипала****… – І знов мов умліває* (Кобилянська, 2023: 215-216). Семантика РОЗПАЧУ формується тут через поєднання прямих і похідних номінацій *розпука, розпучливо*, суміжної емоційної лексики *жаль* та дієслівних позначень голосових і поведінкових виявів афекту – *простогнала, захлипала, хлипала, умліває*. Не менш значущою є синтаксична організація мовлення Тетяни: повторювані заперечні конструкції «*Се не може бути*», «*неправда*», «*він другу не бере*» вступають у смислову опозицію з твердженнями «*він мене любить*», «*я лише любила*». У такий спосіб РОЗПАЧ вербалізується як наслідок зіткнення двох несумісних смислових настанов – збереженої любовної прив'язаності й поступового усвідомлення зради.

Подальші контексти закріплюють цей номінативно-деривацій-ний ряд: *Тетяна підняла до нього, благаючи, голову, що* ***в розпуці*** *назад їй опадала. – О, любить, татку добрий, любить! – впевняла і наново, як перше, тулить і тисне* ***розпучливо*** *лице до дідових колін. – Мене одну любить, мене одну на світі. Сам мені казав, і йому я вірю* (Кобилянська, 2023: 220); – *Мамо!!* – *пішов окрик нечуваної* ***розпуки*** *на всю хату. – Мамо! … – Мамо!!* (Кобилянська, 2023: 218); – *О, о, о! Мавро!* – *простогнала Тетяна, а відтак, закидуючи* ***розпучливо*** *руки позад голови,* ***скричала*** (Кобилянська, 2023: 220); ***Розпачаючи*** *отак, Тетяна не помітила, що опинилася коло відчиненого вікна Маври...* (Кобилянська, 2023: 237). Семантика РОЗПАЧУ реалізується тут численними іменниковими, прислівниковими й дієслівними формами, охоплюючи різні синтаксичні позиції й тим самим набуваючи текстової

регулярності. Його лексико-семантичне оточення доповнюють *горе* і *жаль*: *Біжить білою стежкою, розколибана* ***горем****, хитається, хоче побороти* ***жаль*** *в серці – і чує, не година. Підпадає йому, він її глушить. Чує лише, що щось мусить статися. З нею самою чи з ним – не знає. Щось потужне, велике, щось, чого досі не було, але мусить, щоб убило те лихо, що знівечило її щастя. Те лихо, що таке велике, таке недобре* (Кобилянська, 2023: 226).

У романі Л. Костенко аналізований зв'язок також експліцитно вербалізований: *Чурай Маруся винна ув одному: вчинила злочин в* ***розпачі*** *страшному. Вчинивши зло, вона не є злочинна, бо тільки зрада є тому причина*. Конструкція *в розпачі страшному* прямо називає емоційний стан і водночас включає його в причинний ланцюг зрада → розпач → фатальний учинок. Сенс тривалого внутрішнього страждання доповнює *смуток*: *… Хоч би заснути… Але вже не спалось. Душа до ранку* ***смутком*** *осипалась* (Костенко, 2024: 82).

У переживанні Тетяни наростання розпачу поступово наближається до стану психоемоційної дезорганізації, що в тексті передається через семантику втрати розуму, шаленства та порушеної свідомості: *Іваниха Дубиха, що саме сиділа на лаві, побачивши нараз майже* ***напівбожевільну*** *доньку, лиш до стіни оперлася* (Кобилянська, 2023: 218); *Задихана, без краплі крові в лиці, з* ***блудними*** *майже очима, з викривленими устами, впадає Тетяна до матері і кидається їй на груди* (Кобилянська, 2023: 218); *– О, о, о! Мавро! – простогнала Тетяна, а відтак, закидуючи розпучливо руки позад голови, скричала: –* ***Я збожеволію!*** (Кобилянська, 2023: 220); *– А я збожеволію, Мавро, – впевняла глухо Тетяна. – Я збожеволію, не година перенести. Що робити, Мавро?* (Кобилянська, 2023: 220). У цьому контексті мотив божевілля функціонує як маркер граничної інтенсивності афекту, позначаючи ту межу, до якої доходить ревниве переживання під впливом зради й розпачу.

Подальшу дезорганізацію стану Тетяни текст фіксує через комплекс поведінкових і перцептивних маркерів: *Переходила Тетяна два дні і дві ночі; майже не лягала. Не їла і не пила, лише все чогось ждала, ходила ніби сонна, не бачила нікого і не чула, а все по лісі і по білій стежчині. То там опинялася, де він голубив, то там роззиралася, де він на неї ждав, то там знов обзивалась: «Я тут!»* (Кобилянська, 2023: 223-224); *– Любить! Інакше би не брав. Любить! – і тут же заливається*

вона ***страшним божевільним сміхом****...* (Кобилянська, 2023: 227); *Господи!* ***Шаліє*** *щось в її цілком роздразненім вже мізку. Чому воно тут? Чому таке сильне? Відтак знов виринає, змагається перша її думка, що щось мусить статися. Передусім статися, що б убило те лихо, що убило її щастя. Вона його уб'є. Вона чує, що уб'є* (Кобилянська, 2023: 226). Лексеми й конструкції *божевільний сміх, шаліє, ніби сонна, не бачила, не чула* утворюють семантичне поле порушеної свідомості й поведінкової неконтрольованості. Воно послідовно розширюється фразеологізованими позначеннями втрати розуму та рівноваги: *Тетяна за цей короткий час вихуділа, зблідла, очі загоріли, сяють дивним блиском, а далі... Що ще далі буде? Щоб вона, не дай боже, в тяжку хворобу не впала. Або... або... що ще гірше... аж страшно подумати, –* ***з розуму не зійшла****... І так буває* (Кобилянська, 2023: 228); *Чисто* ***з розуму зійшла****. Одної хвилі говорить, як належиться, а там... знов мов* ***з розуму сходить****...* (Кобилянська, 2023: 231); *Мати бачить перед собою з переляком лиш двоє* ***блудних чорних очей*** *з блідого змарнілого лиця* (Кобилянська, 2023: 233); ***В її голові мішається*** *і Мавра, і Гриць, і цвіт папороті, і вінок з Івана Купала, і те лихо, що в Грицю заховалося, і котре вона має убити... остаточно вона не знає нічого і шарпає все далі несвідомо довге шовкове волосся своє* (Кобилянська, 2023: 237); *Та тут вже Тетяна* ***стратила знов рівновагу душі****. Зачувши наново про весілля Гриця з Насткою, вона не своїм голосом скричала – і блискавкою з свого місця зірвалася…* (Кобилянська, 2023: 238); *Хто знає, чи й* ***прийде*** *вже цілком* ***до давнього розуму*** *Тетянка! Хвилинами вона, здається, ніби при умі… а хвилями* ***божеволіє****, не пізнає, не бачить нікого, а все Гриця згадує і лихо* (Кобилянська, 2023: 243).

Таким чином, зв'язок РЕВНОЩІ – РОЗПАЧ має в аналізованих текстах виразне мовне закріплення: прямі номінації *розпука / розпач* і їхні похідні доповнюються лексемами *жаль, горе, смуток* та маркерами граничного афективного стану. У Тетяни цей ряд розгортається в семантику втрати психічної рівноваги, тоді як у *Марусі Чурай* причинний зв'язок між зрадою, розпачем і фатальним учинком названо безпосередньо. Це дає підстави віднести РОЗПАЧ до ключових компонентів емоціоконцептуального кластера РЕВНОЩІВ, а семантику божевілля й поведінкової дезорганізації – до наслідкової зони афекту.

Висновки

Узагальнення результатів здійсненого у розвідці аналізу дає вагомі підстави розглядати РЕВНОЩІ в художньому дискурсі як складний емоціоконцепт, зміст якого реконструюється через сценарну динаміку ревнивого переживання і систему його міжконцептних зв'язків. Семантично значущими при цьому виявляються ситуації загрози любовній винятковості, припущення чи усвідомлення зради, подальша емоційна реакція та її поведінкові наслідки, взаємопов'язаність яких дає змогу реконструювати РЕВНОЩІ й за відсутності прямої номінації. Для опису регулярної взаємодії емоційних смислів у межах такого комплексу вводимо поняття *емоціоконцептного кластера* – відносно стійкого угруповання взаємопов'язаних емоційних концептів навколо вузлового компонента, що формується на основі їхньої повторюваної співактуалізації, а також семантико-когнітивних, причинно-наслідкових, оцінних і сценарних відношень.

Сценарна реалізація РЕВНОЩІВ в обох досліджуваних творах виявляє помітні гендерно марковані відмінності: у чоловічому сценарії переважає зовнішньо спрямована реакція, пов'язана з гнівом, агресією та покаранням, тоді як у жіночих сюжетно-емоційних лініях домінує внутрішнє переживання втрати взаємності, що поглиблюється до страждання, розпачу й психічної дезорганізації. Водночас обидва типи сценарію розгортаються в межах фольклорно-баладної моделі зрадженого кохання, у якій емоційний досвід пов'язується з культурними смислами вірності, зради, провини й відповідальності. Варто, однак, зауважити, що виявлена диференціація стосується проаналізованого матеріалу; її ширша типологічна релевантність потребує верифікації на репрезентативнішому корпусі художніх текстів.

Концептосферна структура РЕВНОЩІВ визначається регулярною взаємодією з КОХАННЯМ, ГНІВОМ / НЕНАВИСТЮ, ОБРАЗОЮ та РОЗПАЧЕМ. ЗРАДА, СУПЕРНИЦТВО, ПРИНИЖЕННЯ й ПОМСТА, не будучи емоціоконцептами, виконують важливі сценарні та аксіологічні функції, задаючи умови виникнення, перебіг і наслідки ревнощів. Таке розмежування емоційних і неемоційних складників уточнює принципи реконструкції складних переживань у художньому дискурсі й може бути продуктивним для подальшого моделювання їхньої концептуальної організації.

Перспективним видається поглиблений аналіз мовних засобів вираження ревнощів на лексичному, метафорико-метонімічному, синтаксично-прагматичному та лінгвосеміотичному рівнях, що становитиме предмет наших подальших розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Вільчинська**, Т. П. (2014). Лінгвоконцептологія як нова наукова дисципліна поліпарадигмального типу. *Наукові записки ТНПУ. Серія: Мовознавство, 24,* 65–69. 2. **Воробйова**, О. П. (2011). Концептологія в Україні: здобутки, проблеми, прорахунки. *Вісник КНЛУ. Серія: Філологія, 14(2),* 53–64. 3. **Голубовська**, І. О. (2016). Сучасна українська лінгвоконцептологія: стан і перспективи розвитку. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства, 10,* 151–158. 4. **Приходько**, А. М. (2008). *Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики*. Запоріжжя: Прем'єр. 5. **Рудюк**, Т. В. (2011). Концептосфера як об'єкт дослідження сучасного мовознавства. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови, 7,* 411–415. 6. **Сліпецька**, В. Д. (2017). *Лінгвістика емоцій: формування і розвиток (історико-теоретичний опис; бібліографічний покажчик)*. Дрогобич: Посвіт. 7. **Храбан**, Т. Є. (2014). Концептосфера як сукупність концептів у когнітивній лінгвістиці. *Вісник Черкаського університету, 27,* 74–79. 8. **Шевченко**, Л. І. (2018). Модерні напрями сучасної лінгвістики: функціональний аспект. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика, 35,* 7–18. 9. **Шевченко**, Л. І. (2024). *Неолінгвістика в Україні: дослідницька перспектива.* Київ: Видавництво Ліра-К. 10. **Шкворченко**, Н. М., & Шарапановська, Ю. В. (2021). Структура класифікації концепту у лінгвістичному дослідженні. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету, 35,* 52–56.

ДЖЕРЕЛА

11. **Кобилянська**, О. Ю. (2023). *В неділю рано зілля копала*. Харків: Фоліо. 12. **Костенко**, Л. (2024). *Маруся Чурай. Історичний роман у віршах*. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА.

REFERENCES

1. **Vilchynska**, T. P. (2014). Linhvokontseptolohiia yak nova naukova dystsyplina poliparadyhmalnoho typu [Linguoconceptology as a new scientific discipline of the polyparadigmatic type]. *Naukovi zapysky TNPU. Seriia: Movoznavstvo – Scientific Notes of Ternopil National Pedagogical University. Series: Linguistics, 24,* 65–69 [in Ukrainian]. 2. **Vorobiova**, O. P. (2011). Kontseptolohiia v Ukraini: zdobutky, problemy, prorakhunky [Conceptology in Ukraine: Achievements, problems, and shortcomings]. *Visnyk KNLU. Seriia: Filolohiia – Bulletin of Kyiv National Linguistic University. Series: Philology, 14(2),* 53–64 [in Ukrainian]. 3. **Holubovska**, I. O. (2016). Suchasna ukrainska linhvokontseptolohiia: stan i perspektyvy rozvytku [Modern Ukrainian linguoconceptology: Current state and prospects for development]. *Aktualni problemy filolohii ta perekladoznavstva – Current Issues in Philology and Translation Studies, 10,* 151–158 [in Ukrainian]. 4. **Prykhodko**, A. M. (2008). *Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvnii paradyhmi linhvistyky [Concepts and conceptual systems in the cognitive-discursive paradigm of linguistics]*. Zaporizhzhia: Premier [in Ukrainian]. 5. **Rudiuk**, T. V. (2011). Kontseptosfera yak obiekt doslidzhennia suchasnoho movoznavstva [Conceptosphere as an object of modern linguistic research]. *Naukovyi chasopys*

NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriia 10: Problemy hramatyky i leksykolohii ukrainskoi movy – Scientific Journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 10: Problems of Ukrainian Grammar and Lexicology, 7, 411–415 [in Ukrainian]. 6. **Slipetska**, V. D. (2017). *Linhvistyka emotsii: formuvannia i rozvytok (istoryko-teoretychnyi opys; bibliohrafichnyi pokazhchyk) [Linguistics of emotions: Formation and development (historical and theoretical description; bibliographic index)]*. Drohobych: Posvit [in Ukrainian]. 7. **Khraban**, T. Ye. (2014). Kontseptosfera yak sukupnist kontseptiv u kohnityvnii linhvistytsi [Conceptosphere as a set of concepts in cognitive linguistics]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu, 27,* 74–79 [in Ukrainian]. 8. **Shevchenko**, L. I. (2018). Moderni napriamy suchasnoi linhvistyky: funktsionalnyi aspekt [Modern trends in contemporary linguistics: Functional aspect]. *Aktualni problemy ukrainskoi linhvistyky: teoriia i praktyka – Current Issues in Ukrainian Linguistics: Theory and Practice, 35,* 7–18 [in Ukrainian]. 9. **Shevchenko**, L. I. (2024). *Neolinhvistyka v Ukraini: doslidnytska perspektyva [Neolinguistics in Ukraine: Research perspective]*. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian]. 10. **Shkvorchenko**, N. M., & Sharapanovska, Yu. V. (2021). Struktura klasyfikatsii kontseptu u linhvistychnomu doslidzhenni [The structure of concept classification in linguistic research]. *Naukovi zapysky Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu – Scientific Notes of the International Humanitarian University, 35,* 52–56 [in Ukrainian].

SOURCES

11. **Kobylianska**, O. Yu. (2023). *V nediliu rano zillia kopala [On Sunday morning she gathered herbs]*. Kharkiv: Folio [in Ukrainian]. 12. **Kostenko**, L. (2024). *Marusia Churai. Istorychnyi roman u virshakh [Marusia Churai. A historical novel in verse]*. Kyiv: A-BA-BA-HA-LA-MA-HA [in Ukrainian].

Аскерова Ірина Аліївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовознавства та методики викладання іноземних мов, Український державний університет імені Михайла Драгоманова; вул. Пирогова, 9, м. Київ, 01601, Україна.

E-mail: i.a.askerova@udu.edu.ua

https://orcid.org/0000-0002-8341-510X

Askerova, Iryna – Candidate of Philological Sciences (Ph.D.), Docent, Associate Professor at the Department of Linguistics and Methods of Teaching Foreign Languages, Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University; 9 Pyrohova St., Kyiv, 01601, Ukraine.

Дата першого надходження статті до видання – 26 вересня 2026 р.

Дата прийняття статті до друку після рецензування – 16 жовтня 2026 р.

Дата публікації статті у виданні – 20 листопада 2026 р.

CITATION

ДСТУ 8302:2015: Аскерова І. А. Емоціоконцепт ревнощі: дискурсивно-сценарна актуалізація та концептосферні зв'язки (на матеріалі творів О. Кобилянської і Л. Костенко). Лінгвістичні дослідження: зб. наук. пр. Харків. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди / гол. ред. Н. В. Піддубна. Харків, 2026. Вип. 65. С. 153–171. DOI: https://doi.org/10.34142/23127546.2026.65.13

APA: Аскерова, І. А. (2026). Емоціоконцепт ревнощі: дискурсивно-сценарна актуалізація та концептосферні зв'язки (на матеріалі творів О. Кобилянської і Л. Костенко). *Лінгвістичні дослідження, 65,* 153–171, DOI: https://doi.org/10.34142/23127546.2026.65.13